

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

ОРІЄНТОВНЕ ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ УРОКІВ КАЛІГРАФІЇ

35 годин (1 година на тиждень)

№ уроку	Дата за планом	Тема уроку	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
I семестр			
1.		Повторення вивченого в 2 класі. Назви ліній графічної сітки. Списування з рукописного тексту. Складання діалогу (ситуації в школі).	Повторення
2.		Букви українського алфавіту. Списування з друкованого тексту. Формулювання запитань за малюнком.	<i>Учень (учениця):</i> називає лінії графічної сітки;
3.		Три види з'єднань букв. Списування з рукописного тексту. Складання діалогу (ситуації в повсякденному житті).	знає алфавіт;
4.		Списування з рукописного та друкованого текстів. Визначення рівня розвитку рухових навичок. Складання історії за серією малюнків.	вільно користується трьома видами з'єднань букв;
5.		Малі букви із заокругленнями, які починаються під верхньою рядковою лінією (<i>а, о, є, с, х</i>). Опис іграшки за поданим планом.	списує з друкованого й рукописного текстів охайно, без помилок.
6.		Малі букви, які закінчуються заокругленням над нижньою рядковою лінією (<i>є, л, м, н, п, р, т, ч, ш</i>). Редагування речень. Складання діалогу (телефонні розмови).	
7.		Малі букви з виносними елементами (<i>б, в, д, з, у, ш, ц</i>). Поширення речень. Опис тварини за малюнком.	<i>Написання цифр і літер</i>
8.		Малі букви з горизонтальними короткими елементами (<i>н, ю, є</i>). Поширення речень однорідними членами. Продовження казки за початком.	<i>Учень (учениця):</i> описує літери і цифри;
9.		Малі букви складної конфігурації (<i>ж, к, я</i>). Редагування речень. Складання казки за картиною.	пише правильно великі й малі літери, у тому числі й складної конфігурації, цифри 0-9, а також на позначення двоцифрових і трицифрових чисел, математичні знаки і символи;
10.		Великі літери з лівим заокругленням, які починаються чи закінчуються над нижньою рядковою лінією (<i>А, Г, Л, М, П, Р, Т, І</i>). Поширення речень. Складання міркування.	поєднує безвідривно три-чотири графеми;
11.		Великі літери з лівим заокругленням, які починаються чи закінчуються над нижньою рядковою лінією (<i>І, Н, К, Ю</i>). Поширення речень. Письмовий детальний переказ тексту.	міркує з приводу групування літер;
12.		Великі літери з правими заокругленнями елементів над нижньою рядковою лінією (<i>А, Л, М, П, Т, Ш</i>). Творчий переказ віршованого тексту.	виконує розчерки різних видів;
13.		Великі літери, які починаються чи закінчуються під верхньою міжрядковою лінією (<i>О, С, Ч, У, З, Х</i>). Редагування тексту. Складання казки на новий лад.	здійснює й обгрунтовує самооцінку виконаної роботи.
14.		Великі літери з овалами та півовалами (<i>Б, В, Ж, Х, З, С, Ю, Р</i>). Редагування тексту. Складання фантастичної історії за малюнком.	
15.		Великі літери складної конфігурації (<i>К, Ж, Ф, Я</i>). Редагування тексту. Складання розповіді за малюнком та прислів'ям «У страху великі очі».	

16.		Великі та малі літери українського алфавіту. Визначення рівня розвитку рухових навичок. Редагування тексту. Підпис вітальних листівок.	
		II семестр	
17.		Безвідривне поєднання трьох графем (<i>сич, дим, пуд, суп</i>). Правила скорочення слів. Складання загадок.	Оформлення письмової роботи
18.		Безвідривне поєднання чотирьох графем (<i>день, лист, село, звук, тиша</i>). Правила оформлення письмової роботи з мови. Правила створення метафор.	<i>Учень (учениця):</i> знає й дотримується правил оформлення письмової роботи з мови та математики;
19.		Безвідривне поєднання п'яти графем (<i>земля, слива, стеля, дятел</i>). Правила оформлення письмової роботи з мови. Написання метафори «Дружба».	користується ustalеними скороченнями, у тому числі й математичними;
20.		Написання цифр 0-9. Написання дво- і трицифрових чисел. Складання казки за віршем.	уміє записувати віршовані твори;
21.		Написання дво- і трицифрових чисел. Математичні знаки і символи. Письмове оформлення діалогу.	пише в графічній сітці зошита в одну лінію.
22.		Математичні знаки і символи. Математичні скорочення. Усталені скорочення. Складання казки на морально-етичну тему.	
23.		Правила оформлення письмової роботи з математики. Підпис вітальних листівок.	
24.		Правила запису віршованих творів. Добір рими. Віршування.	
25.		Письмо з пам'яті віршованих творів. Колективний графічний аналіз тексту. Опис фантастичної (казкової) країни.	Розвиток писемного мовлення
26.		Списування з друкованого тексту. Редагування та удосконалення тексту. Складання казки за поданими героями.	<i>Учень (учениця):</i> міркує з приводу жанрових особливостей текстів;
27.		Списування з друкованого тексту. Графічний самоаналіз тексту. Складання розповіді «Улюблений казковий герой».	записує з пам'яті невеликі віршовані твори (4-8 рядків);
28.		Списування з друкованого тексту. Графічний самоаналіз тексту. Складання опису квітки.	уміє редагувати й удосконалювати текст;
29.		Відпрацювання каліграфічних навичок. Колективний стилістичний аналіз тексту. Написання науково-популярного опису.	бере активну участь у колективному стилістичному, лексичному, орфографічному, графічному аналізі тексту;
30.		Відпрацювання каліграфічних навичок. Редагування та удосконалення тексту (додавання кінцівки, зачину).	здійснює самоаналіз письма.
31.		Письмо на папері без графічної сітки. Відпрацювання каліграфічних навичок. Ознайомлення з лімериками та їх побудова.	
32.		Відпрацювання каліграфічних навичок. Детальний письмовий переказ тексту-розповіді.	
33.		Відпрацювання каліграфічних навичок. Добір рими. Вибірковий переказ.	
34.		Вимірювання швидкості письма. Графічний самоаналіз тексту. Складання тексту за кінцівкою.	
35.		Підсумковий урок. Створення метафори «Знання».	

УРОК 1

Дата

Тема. Повторення вивченого в 2 класі. Назви ліній графічної сітки. Списування з рукописного тексту. Складання діалогу (ситуації в школі).

Клас

Мета. Ознайомити із завданнями уроків каліграфії в 3 класі; повторити «таємниці красивого почерку»; розвинути навички каліграфічного письма, культури оформлення письмових робіт; сприяти розширенню обізнаності учнів; викликати інтерес до вивчення рідної мови та бажання бути гарним співрозмовником.

Додатковий

матеріал до уроку

Обладнання. Ручки різних кольорів, позначення «таємниць красивого почерку».

Хід уроку

I. Організаційний момент.

II. Актуалізація опорних знань та життєвого досвіду учнів.

1. Усвідомлення значення поняття «каліграфія» та завдань курсу.

— Коли нам потрібна каліграфія? (*Під час письма.*)

— Письмо — це спосіб передачі думок, а красиве письмо — це ще й мистецтво, графіка. У давньогрецькій мові слово «графо» означало «пишу, креслю, зображую». Якщо перекласти буквально, **каліграфія** — це красиве письмо, або краснопис. Каліграфією називають мистецтво писати гарно і чітко.

Почерк людини такою ж мірою унікальний, як і відбитки пальців. Однак, на відміну від останніх, почерк залежить від самої людини. Панує думка, що почерк залежить від характеру, темпераменту, генів і навіть від настрою людини. Тому часто за охайністю, чіткістю, правильністю почерку судять про характер людини.

Уроки каліграфії допоможуть вам опанувати це мистецтво.

2. Повторення «таємниць красивого почерку».

— Той, хто має красивий, чіткий, розбірливий почерк, знає чотири маленькі таємниці. Давайте їх пригадаємо.

Таємниця перша: *початок і напрямок.* Для того, щоб написати літеру правильно та красиво, потрібно знати початок і напрямок письма кожного елемента.

Таємниця друга: *три О.* Літери в словах треба писати з *однаковим* нахилом, на *однаковій* відстані одна від одної та *однакової* висоти і ширини.

Таємниця третя: *верхнє, нижнє, середнє.* Слід правильно з'єднувати букви. Для цього потрібно пригадати, звідки починається написання наступної літери. Якщо літеру слід писати згори, виконуємо верхнє з'єднання, якщо знизу — нижнє, якщо із середини — середнє.

Таємниця четверта: *О чи Й.* Для каліграфічного письма потрібно робити такий проміжок на рядку, щоб між словами помістилася мала літера *о* або *й*. Тоді написання буде рівномірним.

3. Спостереження за малюнками, виконаними розчерками та штрихуванням. Створення власних малюнків.

III. Вправи з розвитку дрібної моторики рук.

1. Пальчикова гімнастика «Горщик».

Під кришкою — *зімкнути пальці, долоню повернути вниз.*

Маленький горщик — *притиснути до долоні кулак іншої руки. Великий палець всередині.*

Відкрили кришку — *повертаємо «кришку» долонею вгору.*

Мишка — *скік!* — *різко піднімаємо великий палець.*

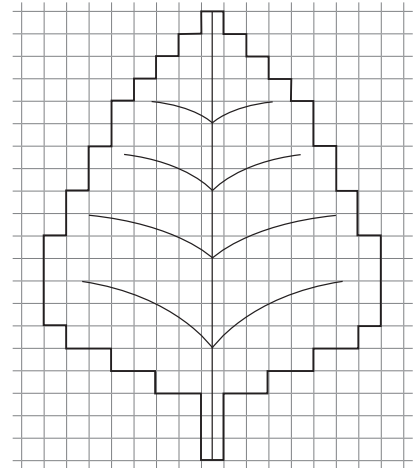
2. Штрихування осіннього листочка.

3. Графічний диктант «Осінній листок».

— Відступити праворуч 8 клітинок.

Після зображення половини листочка другу його половину намалюйте самостійно як дзеркальне відображення.

1 → 1 ↓ 1 → 4 ↓ 2 ←
 1 ↓ 1 → 2 ↓ 1 ← 1 ↓
 1 → 1 ↓ 1 → 1 ↓ 2 ←
 1 ↓ 1 → 2 ↓ 2 ← 3 ↓
 1 → 2 ↓ 1 → 1 ↓ 1 ←

4. Повторення назв ліній графічної сітки.

Похила лінія

міжрядкова (надрядкова, верхня міжрядкова) лінія _____

верхня рядкова лінія _____

нижня рядкова лінія _____

нижня міжрядкова (підрядкова, міжрядкова) лінія _____

— Знайдіть робочий рядок. Візьміть кольорові ручки та наведіть червоним кольором нижню рядкову лінію. Верхню рядкову лінію зробіть зеленим кольором. Верхня міжрядкова лінія буде синьою, а нижня міжрядкова — фіолетовою.

Як ви гадаєте, чому верхня і нижня міжрядкові лінії схожого кольору? (Нижня міжрядкова лінія одночасно буде верхньою міжрядковою лінією по відношенню до наступного робочого рядка.)

— Похилі лінії наведіть жовтим кольором. Для чого слугують похилі лінії?

IV. Корекція та удосконалення каліграфічних вмінь.

1. Творче завдання.

— Роз'єднайте слова та прочитайте прислів'я. (*Людей питай, а свій розум май.*)

Бесіда за змістом прислів'я та його списування.

2. Списування з рукописного тексту.

Настав вересень. Знову в школу. Тут ми навчаємося. А ще в школі ми спілкуємося зі своїми друзями.

V. Розвиток зв'язного мовлення.

1. Бесіда за змістом ілюстрацій.

- Хто зображений на малюнках?
- Чим займаються діти?
- Де відбуваються події?
- Про що розмовляють діти?

2. Робота в парах.

Побудова діалогу про ситуації зі шкільного життя. (*Ми чергуємо, Я забув ручку, Я ненавмисне штовхнув, Після уроків.*)

3. Розфарбовування малюнків.

VI. Підсумок уроку.

УРОК 2

Дата

Тема. Букви українського алфавіту. Списування з друкованого тексту. Формулювання запитань за малюнком.

Клас

Мета. Повторити написання букв українського алфавіту; сприяти розвитку умінь формулювати запитання за малюнком; розвивати навички каліграфічного письма, культури оформлення письмових робіт; сприяти розширенню обізнаності учнів; викликати інтерес до вивчення рідної мови.

Додатковий

матеріал до уроку

Обладнання. Куб з питальними словами, зображення Кирила та Мефодія, тлумачний словник.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

II. Актуалізація опорних знань та життєвого досвіду учнів.

1. Вправа-гра «Відгадай слово».

— Як називається сукупність літер мови, розміщених у певному порядку?

(Алфавіт.)

— Як по-іншому можна його назвати? (Абетка, азбука.)

— Чому він має такі назви?

2. Розповідь вчителя.

— Був час, коли люди ще не вміли ні читати, ні писати. Не було тоді і букв. А якщо хотілося поділитися якоюсь радісною новиною, наприклад, про вдале полювання, люди малювали на дощечках або на скелі малюнок про те, як пройшло полювання. Наскельні малюнки і були першим кроком до створення письма. Таке малюнкове письмо називається **піктограмою**.

Пізніше в деяких народів виникли **ієрогліфи**. Кожен такий малюнок-ієрогліф відповідав якомусь слову. Чи важко було, на вашу думку, було навчитись такому письму? (Авжеж, адже потрібно було в пам'яті тримати сотні різних знаків.)

— Слово «ієрогліф» в буквальному перекладі означає «священні письмена».

А ось в Японії та Китаї до цього часу користуються на письмі ієрогліфами.

Фінікійці придумали букви. Кожен звук — це окрема буква, але записувалися лише приголосні. А ось греки скористалися цим алфавітом і вигадали свій. Він був простий і зручний. Перша буква називалася альфа, а третя — віта. Від цих двох назв букв і утворилося слово **алфавіт**.

Появою слов'янського алфавіту ми завдячуємо двом братам-священнослужителям Кирилу та Мефодію. Кирило склав азбуку, в якій були всі звуки, необхідні для слов'янської мови. Ця азбука називається **кирилицею**. Перша буква в ній — аз, друга — буки. Яке слово утворилося?

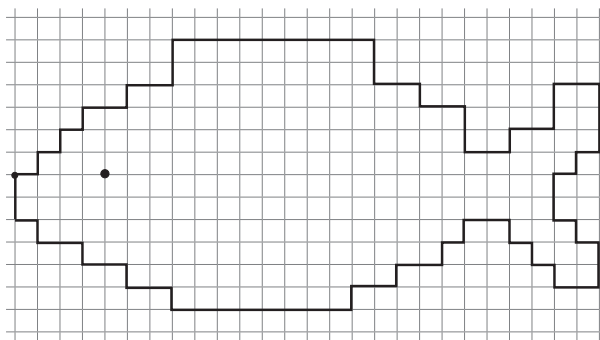
— А як називається перша буква в українському алфавіті? А друга? Ось тому і **абетка**.

В зошиті на мал. 1 — наскельні малюнки, мал. 2 — японський ієрогліф «кішка», мал. 3 — єгипетські ієрогліфи (дитина, річка, дощ, око), мал. 4 — грецький алфавіт, мал. 5 — кирилиця.

III. Вправи з розвитку дрібної моторики рук.

1. Графічний диктант «Рибка».

1 →	2 ↑	2 →	1 ↓	2 ←	1 ↑
1 ↑	9 →	2 ↑	1 →	1 ↓	2 ←
1 →	2 ↓	2 →	2 ↓	1 ←	1 ↑
1 ↑	2 →	3 ↓	2 ←	1 ↓	2 ←
1 →	1 ↓	1 ←	1 ↑	2 ←	1 ↑
1 ↑	2 →	1 ↓	1 ←	1 ↓	2 ←
2 →	2 ↓	1 ←	1 ↑	2 ←	1 ↑
1 ↑	2 →	2 ↓	1 ←	1 ↓	1 ←
2 →	1 ↑	1 →	1 ↑	8 ←	2 ↑

2. Пальчикова гімнастика «Рибка».

Випрямлені долоні притиснуті одна до одної. Пальці спрямовані в бік «від себе».

Повертати зімкнуті долоні вправо та вліво, імітуючи рухи риби хвостом.

Хвостиком б'є наша рибка маленька,
в річці живе ця манюня гарненька.

Щука

Щука пашу відкриває.

Щука боляче кусає.

IV. Корекція та удосконалення каліграфічних вмій.

1. Каліграфічне списування букв українського алфавіту.

2. Робота над мовними загадками.

- З буквою «Й» — папір я клею,
з «Н» — утворюю алею. (*Клей-клен*)
- З «С» — сапаю, з «Ш» — вдягаю. (*Сапка-шапка*)

3. Словникова робота зі словом «бетон».

— Зараз ми з вами спробуємо створити таку ж загадку.

Що таке бетономішалка? Яке її призначення? (Створена для перевезення бетону.)

— Хто бачив таку машину? Що в неї незвичного? Чому? (Постійно крутиться бетономішалка.)

— А що таке бетон і для чого його використовують? Як тлумачиться це слово в словнику? (Будівельний матеріал, виготовлений з суміші твердих матеріалів (гравію, піску, щебеню, глини і т. ін.) і цементу або іншої в'язучої речовини.)

— Запишіть слово до зошита. Яку букву можна змінити, щоб утворилося інше слово? (бЕтон — бАтон — бУтон.)

— Поясніть значення цих слів.

— Спробуємо утворити загадку:

З «А» — на хлібній я полиці,
на заводі й у крамниці.

З «У» — я квіточки дитинка,

з «Е» будую я будинки.

4. Списування з друкованого тексту.

У кожного народу є своя мова. Ми повинні вивчати і добре знати українську мову.

V. Розвиток зв'язного мовлення.

1. Вправа «Кубування».

Формулювання запитань за малюнком (на гранях куба розташовані питальні слова: хто? (що?), який? (яка?, яке?), де?, навіщо?, як?, чому?).

2. Добір заголовка до малюнка.

3. Створення усної розповіді за малюнком.

VI. Підсумок уроку.